Ne všichni politici lžou o skutečných důvodech úplně zbytečných Korona restrikcí a následné katastrofální likvidaci ekonomiky země. Norská premiérka v televizi přiznala, že přehnaná opatření proti koronaviru zavedla pouze na základě strachu

- CZ24 News | 28. srpna 2020

NORSKO: Zemí, která se v době koronavirových opatření svým přístupem nejvíce vymykala reakcím ostatních zemí v Evropě či ve světě a o které se nejvíc mluvilo, bylo zcela jistě Švédsko. Ačkoli neuzavřelo celou ekonomiku a nechalo otevřené bary, restaurace, obchody i školy a lidi nemuseli nosit ani roušky, žádné exponenciální šíření viru se nekonalo a ve statistikách (na které stejně nelze spoléhat, neboť se s nimi šíbuje podle momentálních politických potřeb) si vedlo podobně jako země, které lidem zakázaly vycházet. Už to nabourává mediální narativ, podle kterého je SARS-CoV-2 nebezpečnější než jiné viry vyvolávající respirační onemocnění.

Švédsku se samozřejmě též nevyhnuly následky odstávky globální ekonomiky a jeho hospodářství se propadlo. Jelikož šlo o akci vedenou „shora“, nikdo se tomuto „projektu“ ani vyhnout nemohl. Stačilo vidět, jak korporátní média a jiné státy „zaklekly“ na britského premiéra Johnsona, když zpočátku koronavirus zlehčoval a chtěl jít jinou cestou. Ostatně i Švédi si užili své.

Seveřané však ukázali, že se vše dalo provést i elegantněji a nemuseli se opičit po ostatních a předhánět se v tom, kdo vydá stupidnější nařízení. Je to však dáno i tím, že švédské úřady tradičně lépe fungují a jiná je i švédská mentalita, která dovolila hygienikům vydat pouze soubor doporučujících opatření a přečkat dobu řízeného restartu světové ekonomiky docela důstojně.

I přes téměř devítiprocentní ekonomický pokles, neboť je Švédsko závislé na exportu a při uzavření hranic či letecké a jiné mezistátní dopravy se to nemohlo neprojevit.

Ovšem na morálku lidu to mělo prokazatelně pozitivní vliv. Lidi nepřestali žít, neváleli se tolik doma hltajíce bulvární zprávy o počtu nakažených za den, a v neposlední řadě neztratili pracovní návyky.

Na rozdíl třeba od mnoha Čechů, kteří jako by se rázem octli v dobách tuhého socialismu, kdy se k práci přistupovalo ležérněji a s vědomím, že nemá nožičky, a tak neuteče. Když se můj děda, který pracoval v továrně na trolejbusy, ptal jednoho kolegy, proč má i na konci týdne čisté montérky, ten mu zvesela odpověděl: „My jsme soudruzi, a na práci jsou druzí.“ I po půlroce s koronavirem je pro hodně firem, které nepřišly o zakázky, ale naopak jim ještě vzrostly, téměř nemožné nahnat lidi zase zpátky do práce, i když by je nutně potřebovali. K tomu napomáhá vláda svým tupě populistickým programem Antivirus, který tím, že stát platí výplaty lidem, kteří nechodí do práce, pouze oddaluje jejich propuštění, neboť jejich pracovní místa již fakticky neexistují.

Stejně tak švédští žáci neztratili půl roku výuky, který už nikdy nedoženou – ale mocipánům to nevadí, protože hloupí lidé se lépe řídí –, nikdo „nepsychoval“ na ulicích a neudával spoluobčany, že si zapomněli dát přes ústa roušku z bavlněných trenýrek či čehokoli jiného, která stejně nepomáhá, a život běžel tak nějak normálněji i v nenormální době. Možná i proto švédsko-londýnská agentura

Capital Economics prorokuje Švédsku snazší zotavení a na konci roku pokles o pouhé 1,5 procento HDP. Jak řekl Alrik Danielson, generální ředitel výrobce kuličkových ložisek SKF, Švédsko má psychologickou výhodu, protože zůstalo otevřenější a lidé tam nebyli tolik vyděšení z toho, že pracují, nakupují a stýkají se s jinými lidmi mimo svoje domovy.

Zajímavá je ale v tomto ohledu i jiná skandinávská země – Norsko. Norsko, i když roušky také nenosí, na rozdíl od Švédska provedlo poměrně přísnou uzavírku ekonomiky. V tom se sice nelišilo od zbytku Evropy, lišilo se ale tím, jak zareagovalo na svou vlastní reakci na koronavirus. Obojí, švédský i norský způsob, se totiž ukazuje mnohem přijatelnější než to, jak z lidí dělá hlupáky třeba vláda česká. Jelikož je u nás kritika velmi ojedinělá a jemná, a zaznívá víceméně od lékařů, kteří vědí, že ze zdravotního hlediska opatření nedávají smysl a myslí si, že už by se s tím tyjátrem mohlo přestat, vláda měla cestičku ke svým zběsilým návrhům v podstatě umetenou. Různí prorežimní experti a podržtaškové spíš vypadají, že jim pokračování hysterie vyhovuje, a možná spíš čekají, že by z toho mohli vytěžit třeba nějakou funkci nebo další kšeft, případně obojí.

Už začátkem května, kdy se v Česku prodlužoval nouzový stav a vypadalo to, že nás bude premiér držet doma už navěky nebo aspoň do doby, než bude vlastnit celý stát, čelila norská vláda nepříjemným zjištěním úřadů. Norský institut veřejného zdraví (NIPH) se totiž podivil nad tím, že v době zavedení restrikcí ze strany vlády 12. března bylo reprodukční číslo v zemi na hodnotě 1,1. Což znamená, že jeden infikovaný člověk nakazil v průměru 1,1 dalšího člověka. Jen o týden později, tedy 19. března, už spadla hodnota reprodukčního čísla pod klíčovou úroveň 1,0. „Ze současného zpětného hodnocení postupu vlády vychází, že jsme možná mohli dosáhnout stejného výsledku a zabránit velkým ekonomickým dopadům, kdybychom místo úplného uzavření praktikovali spíše volnější režim, který by byl založený na pravidelných kontrolách příznaků a nakažlivosti," prohlásila generální ředitelka NIPH Camilla Stoltenbergová.

V Norsku se zkrátka nedělo nic moc dramatického, stejně jako jinde. (Teď nepočítáme samozřejmě média a jejich virtuální svět.) Opatření proti šíření koronaviru však mělo obrovské ekonomické a sociální dopady. Podle některých odhadů to stálo okolo zhruba 67,34 miliard korun měsíčně. Nakaženo přitom naprosté minimum obyvatel, v době těchto výpočtů 0,7 procenta.

Na konci května pak zveřejnila svou stostránkovou zprávu o ekonomických dopadech pandemie covid-19 skupina expertů v čele se Steinarem Holdenem z Univerzity v Oslu – financoval ji mimochodem stát. Výsledkem bylo zjištění, že se po příchodu koronaviru propadla ekonomika o patnáct procent a plné dvě třetiny jdou na vrub státu, který nařídil zbytečně přísnou karanténu, ačkoli k ní nebyl důvod. Hned v úvodu Holden píše: „Škodlivé dopady jsou způsobeny samotnou pandemií, zhoršením zdravotního stavu, změnami v chování obyvatelstva a rozsáhlými opatřeními na kontrolu infekce, která úřady provedly s cílem ukončit pandemii."

Úplně nejdražší ale bylo zavření základních a mateřských škol, které Nory přišlo již v prvním měsíci na osm miliard norských korun (skoro 20 miliard korun českých), protože tím přestala značná část rodičů pracovat.

Co do nákladnosti následuje zavření kulturních a restauračních zařízení a zákaz cestování, ale co je nejzajímavější, pořádně drahý je i strach obyvatelstva. Ten byl vyčíslen na 5 miliard norských korun, tedy 12,45 miliardy korun českých. Na kolik by to asi vyšlo v Česku, kde se lidé úplně zfanatizovali a sešikovali za svým velkým vůdcem, přičemž se bonzovali lidé, kteří někde neměli roušku? To by byly počty. A kdybychom připočítali ještě lidskou hloupost, nešla by ani vyčíslit.

Jestli tenhle norský příběh není dalším pádným důkazem toho, že tu od počátku nešlo primárně o žádný virus, který jen posloužil jako spouštěč ekonomické akce Kulový blesk, spočívající v útlumu a propadu ekonomiky, tak už vážně nevím. Ono je snad možná lepší, že jsou v Česku skoro všichni

ticho a naoko dál bojují proti koronaviru. Pravda by v tomto případě byla asi až příliš krutá.

Tím, že norští experti onu zprávu zveřejnili, musela na ni reagovat i norská vláda. Norská premiérka Erna Solbergová vystoupila v místní televizi, kde přiznala, že Norsko zašlo s přísností vládních nařízení zašlo až příliš daleko a že zřejmě nebylo nutné ani zavírat školy. To ostatně potvrdilo i srovnání úřadů ve Finsku a Švédsku, které došly svorně k názoru, že ve Švédsku kde se školy nezavřely, se korobavirem nakazilo stejné množství žáků jako ve Finsku, kde se školy zavřely.

A právě zavření škol bylo jedním z těch nejtvrdších, a zdánlivě nejnesmyslnějších opatření, ke kterým vlády jednotlivých států včetně Norska nebo Česka sáhly. A které smysl dává pouze v případě, že šlo o cílený pokles ekonomiky tak, aby se mohl globálně nastavit „nový ekonomický řád“. To, že v tom jely chtě nechtě všechny vlády, však ještě nutně neznamená, že si nemohly alespoň v rámci možností zachovat tvář. No a norská vláda to udělala skutečně elegantně a možná nejlépe, jak mohla. „Zřejmě jsem přijala rozhodnutí na základě strachu,“ připustila Solbergová ve vysílání norské televize.

Mohl by jí ale právě tohle někdo vyčítat, když se bála půlka planety? Prostě dělala to, co si v danou chvíli myslela, že je správné, a zpětně připustila, že to možná trochu přepískla. A příště že už to neudělá. Norové, kteří už stejně museli ve velkém počtu pochopit, že není virus ani zdaleka tak horký, jak se vařil na začátku, jí to jistě odpustí, když vidí, co se dělo třeba v Itálii nebo nadále děje v Česku nebo ve Španělsku. A mohou být rádi, že jejich vláda už nepřitápí pod kotlem a nehrotí situaci ještě víc.

Experti pod vedením Steinara Holdena po zveřejnění své kritické zprávy uvedli, že pokud by přišla potenciální druhá vlna pandemie, měla by vláda v Norsku přijmout mnohem mírnější opatření a vyhnout se plošnému uzavírání. „Doporučujeme mnohem mírnější postup,“ sdělil médiím šéf národní komise odborníků Steinar Holden. „Pokud druhá vlna přijde, měli bychom začít individuálními opatřeními zaměřenými na lokální ohniska. Rozhodně se musíme vyhnout uzavírání na národní úrovni.“ A jak se řeklo, tak se udělalo. A o to právě jde. Žádný stát sice už nic neuzavře na národní úrovni, ani ten český, ale žádný stát to nevyřešil tak jednoduše jako Norové. Experti udělali zprávu, premiérka zareagovala a bylo hotovo.

Je však možné, že norská vláda mohla toto řešení zvolit jen proto, že vládne zrovna Norům, kteří mají, stejně jako v úvodu zmiňovaní Švédové, úplně jinou mentalitu a může se s nimi jednat „dospěleji“.

Norské řešení pak obzvláště vyniká ve srovnání s těžkopádností české vlády, která dělá pitomce ze sebe i z občanů a snaží se dohrát tuto hořkou komedii až do konce. Možná tomu ale opravdu lidi v Čechách ještě věří. I slibům vlády, že všechno zaplatí a budeme se mít zase dobře. Zajímavé to začne být teprve ve chvíli, kdy se ukáže, že to byly sliby plané a ekonomická realita vypadá jinak, než líčí pan premiér. Dobře z toho však nakonec nemůže vyjít ani on, ani občané.

Ale možná českým politikům křivdím a udělat to jako ve Švédsku nebo Norsku nebylo ani v náznaku možné. Třeba proto, že jsou Češi zvyklí a moc rádi, když se jim tolik lže. A slibuje. A straší. A pak je ti, co problém vyvolali a způsobili, zachraňují a staví jim vzdušné známky. Vyšší a okázalejší než celá koronavirová lež.

Milan Vidlák